

**«Шығыс Қазақстан облысы Күршім ауданындағы вахталық кентіне кірме  
автомобиль жолын салу»  
жобасына Ықтимал әсерлері туралы есебінің  
ТЕХНИКАЛЫҚ ЕМЕС ТҮЙІНДЕМЕСІ**

Жобада Шығыс Қазақстан облысы Күршім ауданы Маралды ауылдық округіндегі «ВСАМ Продакшн» ЖШС-нің вахталық қалашығына кіреберіс жолдың салу қарастырылған.

Ең жақын елді мекендер: Алтай шаруа поселкесі құрылыс алаңынан солтүстік-батысқа қарай 3,5-5,4 км қашықтықта орналасқан, Маралды ауылы оңтүстік-шығысқа қарай 4,6-5,7 км қашықтықта.

«ВСАМ Продакшн» ЖШС-і, қоршаған ортаға әсерді бағалау нәтижелері бойынша 2022 жылдың 18 сәуіріндегі № KZ53VVX00105271 қорытындысына сәйкес құрамында тотыққан алтыны бар Күршім ауданындағы «Маралихинское» және «Маралихинское кен даласы» кен орындарының кендерін қуаттылығы жылына 250 мың тонна үйінді сілтiсiздендiру әдiсiмен өндеудi жоспарлап отыр.

Алтын өндіру фабрикасы Маралды ауылынан солтүстік-батысқа қарай 2,8 шақырым жерде, Шығыс Қазақстан облысы Күршім ауданының Маралды ауылдық округінде орналасқан «Маралихинское» және «Маралихинское кен даласы» кен орындарына тікелей жақын жерде орналасқан.

Тасымалдау қашықтығын қысқарту үшін басқа учаскелер қарастырылмады, таңдалған жер беті бойынша ең жақсы нұсқа болып табылады. Қалған учаскелер күрт бөлінген рельефпен, үлкен биіктік айырмашылығымен, су объектілеріне жақындығымен сипатталады немесе көрсетілген кен орындарынан тым алыста орналасқан.

Бұл вахталық кентіне кәсіпорын қызметкерлерін, материалдарын, азық-түліктерін тасымалдау қашықтығын 10 шақырымға қысқартады, сонымен қатар Алтай шаруа кентінен өтуді болдырмайды.

«ВСАМ Продакшн» ЖШС-інің вахталық кентінің жобасы «ЭкспертТехСтрой» ЖШС-інің кешенді ведомстволық емес сараптамасының 10.06.2022 жылғы № ЭТС-0043/22 қорытындысымен бекітілген және келесі нысандардан тұрады: әкімшілік ғимарат, бақылау-өткізу пункті, 10 көлікке арналған тұрақ, 3 тұрғын модулі, резервуарлар, КТПН және дизельдік электростанция.

Жолдың келесі көрсеткіштері бар: IV-в санатындағы жол, ұзындығы 4 км, жүріс бөлігінің ені 4,5 м, иық ені 1,0 м, бойлық профильдегі қисықтардың ең кіші радиусы: дөңес 650 м; ойыс 600 м. Қараөткел өзенін өткізу үшін қимасы 2,5×2,0 м тік бұрышты секциялы темірбетонды су құбыры қарастырылған.

#### **Атмосфералық ауаға әсері**

Объектіні салу кезінде 2023 жылы 7 ай ішінде 1 ұйымдастырылмаған және 1 ұйымдастырылған атмосфераға ластаушы заттар шығарындыларының көздері жұмыс істейтін болады, олардың құрамында барлығы 18 ластаушы заттар бар. Атмосфераға ластаушы заттардың мөлшері жылына 15,977 т құрайды, оның ішінде қатты заттар – жылына 15,343 т, газ тәрізділер – 0,633 т.

Халықтың денсаулығына теріс әсер етпейді, өйткені жүргізілген есептеулер негізінде атмосферадағы ластаушы заттардың шекті концентрациясының артуы тұрғын үй аймақтарының шекарасында табылған жоқ. Сондай-ақ, Маралды ауылының ең жақын тұрғын үй алаптары шығарындылар көздерінен 4,35 км қашықтықта орналасқан.

#### **Су ортасына әсері**

Құрылыс кезеңінде сумен қамтамасыздандыру 0,63 м<sup>3</sup>/ тәулігіне, 132,3 м<sup>3</sup>/кезең – тасымалданбалы сумен көзделген. Құрылыс алаңының аумағында зауытта дайындалған биотуалеттерді орнату көзделеді. Жұмыс аяқталғаннан кейін биодәретханалар жиналып,

кәріздік сулар жақын маңдағы тазарту құрылыстарына тасымалданады. 9 259,6 м<sup>3</sup> мөлшерінде өндірістік су келісім бойынша мамандандырылған машинаның көмегімен тасымалданады. Құрылыс және пайдалану кезеңінде ластаушы заттардың төгінділері болмайды.

Жобаланатын автомобиль жолының трассасы Қараөткел өзенінен өтеді, осыған байланысты ҚР Су Кодексінің 125-бабының 6-тармағына сәйкес тасқын суларды өткізуге арналған құрылыстар (су өткізу құбырлары) және басқа да су қорғау іс-шараларын салу көзделеді: су объектілерінің аумағы арқылы көлік немесе инженерлік коммуникациялар салу жобалары тасқын суларды өткізуді, пайдалану режимін қамтамасыз ететін іс-шараларды жүргізуді көздеуге тиіс су объектілерінің ластануын, бітелуін және сарқылуын болдырмау, олардың зиянды әсерінің алдын алу.

Өзенмен қиылысу орны жергілікті жердің рельефін, судың есептік шығыстарын және су объектісінің су жинау алаңдарын ескере отырып көзделген. Жоспарланған қызмет объектісінің орналасуының оңтайлы нұсқасы қарастырылған, өйткені қиылысу жері су көздерінде минималды шығындармен және су жинау алаңымен орналасқан, бұл су тасқыны суымен су өткізгіш құрылғылардың бұзылу қаупін болдырмайды. Қалған учаскелер күрт бөлінген рельефпен, биіктік белгілерінің үлкен айырмашылығымен, сондай-ақ ағынның су деңгейінің жоғарылауымен сипатталады.

Қаралып отырған жоба «Су ресурстарын пайдалануды реттеу және қорғау жөніндегі Ертіс бассейндік инспекциясы» РММ-нің 13.02.2023 жылғы № ЗТ-2023-00144515 су ресурстарын ластанудан және бітелуден қорғау бөлігінде оң қорытындысымен келісілді.

### **Жер бетіне әсері**

Құрылыс-монтаждау жұмыстары кезеңінде өндіріс және тұтыну қалдықтарының 4 түрі түзілетін болады, оның ішінде: қауіпті қалдықтардың 2 түрі және қауіпсіз қалдықтардың 2 түрі. Құрылыс-монтаждау жұмыстары кезеңіне олардың түзілуінің жалпы шекті көлемі – жылына 3,051 т, оның ішінде қауіптісі – 0,021 т, қауіпсізі – 3,03 т құрайды.

Құрылыс және пайдалану аумағында қалдықтарды көму көзделмеген.

Өңделетін топырақтың мөлшері 165,5 мың м<sup>3</sup> құрайды. Аумақты жоспарлау кезінде топырақтың барлық көлемі пайдаланылады.

### **Қорытындылар**

Шығарындылардың атмосфералық ауаға әсері шамалы, өйткені жұмыс учаскесінде тұрғын және қоғамдық ғимараттар жоқ. Шығарындылар көлемі шамалы және атмосфералық ауа сапасының нашарлауына әкелмейді. Нәтижелер ықтимал әсерлер туралы есептің аясындағы мамандандырылған есептеулермен расталады.

Объект биологиялық жүйеге (өсімдіктер мен жануарлар әлеміне, халыққа) айтарлықтай теріс әсер етпейді. Жоспарланған учаскеде ҚР Қызыл кітабына енгізілген жануарлар мен өсімдіктер туралы нақты мәліметтер жоқ. Алайда, есепте өсімдіктер мен жануарлар әлеміне теріс әсерді азайту шаралары сақталады. Жобада ағаштарды кесу көзделмейді.

Жер бетіне кері әсер болмайды, өйткені жобалық шешімдерде аумақты кейіннен жоспарлау үшін топырақты алып тастау және сақтау қарастырылған. Қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін азайту мақсатында қалдықтарды кәдеге жарату және көму орындарына жинауды, сақтауды және жөнелтуді нақты ұйымдастыру жүргізілетін болады. Жұмыс аяқталғаннан кейін іргелес аумақ тазартылады, қоқыс арнайы көму немесе кәдеге жарату орындарына шығарылады.

Осылайша, барлық іс-шаралар сақталған жағдайда жобалық шешімдерді іске асыру қазіргі экологиялық жағдайды бұзбайды, қоршаған ортаға материалдық өзгерістер әкелмейді, халықтың денсаулығына теріс әсер етпейді.